

WALLESS viešųjų pirkimų ir PPP praktikos grupė parengė svarbiausių 2020 m. nagrinėtų viešųjų pirkimų bylų apžvalgą. Teismų praktika viešuosiuose pirkimuose yra kertinis dalykas. Todėl tai yra įrankis kiekvienam viešųjų pirkimų praktikui.

1.

PIRKIMO OBJEKTAS

MINIMALUS PREKIŲ KIEKIS. Perkančioji organizacija turi teisę nenustatyti minimalaus planuojamo išpirkti prekių kiekio, kai objektyviai to padaryti negali. [Nr. e3K-3-330-248/2020]

TECHNINĖS SPECIFIKACIJOS REIKALAVIMAI. Techninės specifikacijos reikalavimai gali būti dvejopi. Pirmia, orientuoti į rezultatą ir funkcinius reikalavimus – jų atžvilgiu lygiavertiškumas mažiau svarbus ir rezultatas gali būti pasiektas keliais skirtingais sprendiniais. Antra, apibrėžti standartu, techniniu liudijimu ir pan., kai gali būti siūlomas lygiavertis sprendinys ir yra įrodinėjamas lygiavertiškumas. [Nr. e3K-3-140-916/2020]

Pasiūlymas turi atitikti techninės specifikacijos reikalavimus paskutinę pasiūlymų pateikimo dieną. Perkančioji organizacija turi teisę atlikti atitikties vertinimą, o tiekėjas reikalauti tokio vertinimo, net jeigu atitikties vertinimas nebuvo nustatytas pirkimo dokumentuose.

[Nr. e3K-3-358-248/2020]

EKONOMINIS NAUDINGUMAS. Tiekėjo (juridinio asmens) patirtis negali būti vertinama kaip ekonominio naudingumo kriterijus – tai vertinama per kvalifikacijos reikalavimus. Galimybė vertinti komandos patirtį laikytina išimtine ir negali būti aiškinama plečiamai, t.y. taip, kad būtų galima vertinti ir paties tiekėjo (juridinio asmens) vertinimą. Perkančioji organizacija turi numatyti sutarties vykdymo kontrolės priemones, kuriomis bus užtikrintas praktinis ekonominio naudingumo reikalavimų išpildymas. [Nr. e3K-3-204-916/2020]

KAINODARA. Viešojo pirkimo sutarties kaina arba kainodaros taisyklės yra viena iš privalomų sutarties dalių, kuri turi būti aiškiai įtvirtinta sutartyje. Turi būti ieškomas balansas tarp tiekėjo ir perkančiosios organizacijos teisių ir pareigų – perkančioji organizacija negali prisiimti per didelės rizikos, bet ir neturi siekti, kad tiekėjas veiktų jam nepalankiomis sąlygomis. Nepriimtina „Nepralaimimos loterijos“ situacija, kai esant darbų padidėjimui laikomasi fiksuotos kainos, o esant darbų sumažėjimui – fiksuota kaina yra atitinkamai mažinama. [Nr. 3K-3-360-916/2020]

2.

DALYVAVIMO STRUKTŪRA

KITO SUBJEKTO PASITELKIMAS. Subtiekėjo kvalifikacija irgi yra objektyvi kategorija. Todėl ji gali būti tikslinama. Tačiau negali būti leidžiama nurodyti naują subtiekėją, jeigu tiekėjas deklaruavo pats atitinkantis keliamus kvalifikacijos reikalavimus.

[Nr. e3K-3-86-916/2020]

ŪKIO SUBJEKTO KEITIMAS. Remiantis VPĮ 49 str. 4 d. tiekėjas negali pakeisti subtiekėjo, kai (1) tiekėjas iš pradžių deklaruoja, kad jis pats savarankiškai atitinka reikalavimus, ir nori pasitelkti kitą subjektą tik vertinimo metu paaiškėjus, jog jis pats neatitinka reikalavimų, (2) kai tiekėjas jau vieną kartą atliko pakeitimą ir nori tai padaryti pakartotinai. [Nr. e3K-3-426-248/2020]

3.

PIRKIMO PROCEDŪROS

NEĮPRASTAI MAŽA KAINA. Tiekėjo pasiūlyta 0 Eur pasiūlymo kaina nesuteikia pagrindo automatiškai atmesti tokio dalyvio pasiūlymą. Tiekėjo argumentas, kad jis nori įeiti į rinką ir gauti rekomendacijų yra vertinamas atsižvelgiant į įprastą vertinimo tvarką.

[C-367/19]

LAT nepaneigė galimybės taikyti kryžminio finansavimo metodą grindžiant atskirų prekių ir paslaugų įkainių pagrįstumą. Ypatingai tada, kai didesnė pajamų iš pirkimo dalis yra akivaizdžiai numatyta gauti iš paslaugų teikimo nei iš prekių pardavimo.

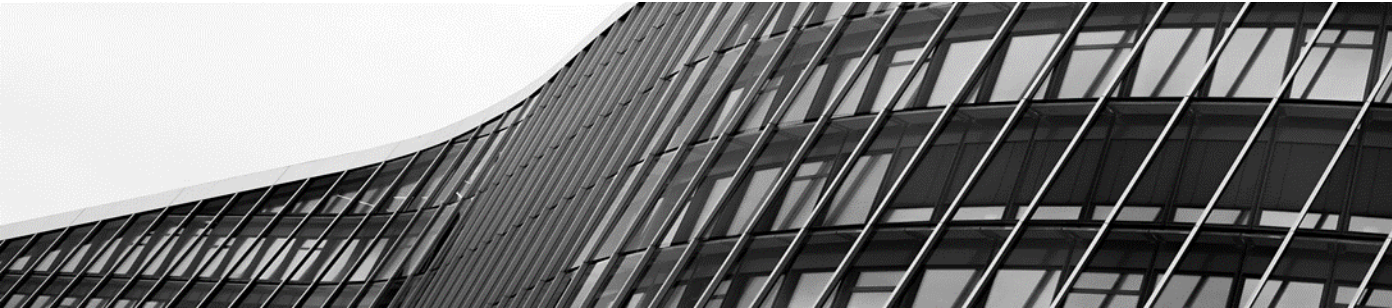
[Nr. e3K-3-358-248/2020]

PASIŪLYMO SIAURAJA PRASME TAISYMAS. Pasiūlymo siaurąja prasme klaidos, kurios susijusios su ekonominio naudingumo reikšme, negali lemti pasiūlymo atmetimo, nes tai yra per griežtas padarinys. Vertinant galimybę ištaisyti pasiūlymo siaurąja prasme trūkumą nebuvo vertinama, ar trūkumas yra (1) paprastai nustatomas, (2) objektyviai ištaisomas, (3) nėra subjektyvios taisytojo valios. [Nr. e3K-3-272-378/2020]

KVALIFIKACIJOS TIKSLINIMAS. Perkančioji organizacija neturi teisės antrą kartą tikslintis su tiekėju, jeigu jis pirmą kartą neištaisė visų trūkumų ar padarė naujų klaidų. Tiekėjas gali tikslinti kvalifikaciją tik tikslindamas pirminius pateiktus duomenis.

[Nr. e3K-3-272-378/2020]

MELAGINGA INFORMACIJA. Platesnis melagingos informacijos sąvokos aiškinimas bei taikymas: (1) nebūtina tiekėjo tyčia, užtenka tam tikro laipsnio nerūpestingumo, (2) tiekėjas negali pateikti pirkimo sąlygose nurodytų dokumentų ir pagrįsti savo

deklaruoto pajėgumo, (3) informacija pateikiama kūrybiškai pateikiama taip, kad techniškai yra teisinga ir patvirtina atitiktį, bet faktiškai neatitinka tikrovės. Nustačius, kad grindžiant kvalifikaciją tiekėjas pateikė melagingą informaciją, pasiūlymas turi būti atmetamas toliau jo nevertinant.

[Nr. e3K-3-63-916/2020, e3K-3-426-248/2020, e3K-3-272-378/2020]

4. SUTARČIŲ VYKDYMAS

ATSISAKYMAS SUDARYTI SUTARTĮ. Viešųjų pirkimų specifiška lemia, kad tarp jų vykstančios ikisutartinės derybos yra laikomos pakankamai pažengusiomis. Todėl tiekėjo teisė nutraukti derybas nėra absoliuti. Net jeigu tiekėjas atsisakė sudaryti sutartį turėdamas tam konkrečių priežasčių, tai savaime neatleidžia jo nuo pareigos atlyginti perkančiosios organizacijos nuostolius dėl brangiau įsigytų prekių. Priežastys turi būti objektyvios ir nepriklausančios nuo tiekėjo valios [Nr. e3K-3-56-248/2020, e3K-3-67-248/2020]

SUTARTIES TERMINO PRATĘSIMAS. Teismas pripažino neteisėtu darbų vykdymo termino pratęsimą, kuriuo tiekėjui buvo leista nestabdant sutarties vykdymo ją iš dalies vykdyti ir iš karto pratęsiant sutarties vykdymo terminą neapibrėžtam laikotarpiui. Tokiu būdu tiekėjui buvo suteiktas pranašumas – palengvinama sutarties vykdymo našta ir iškreipiama šalių pusiausvyra – nes jis gavo galimybę ne taip koncentruotai vykdyti sutartį.

[Nr. e3K-3-220-969/2020]

SUTARTIES KEITIMAS. VPĮ aiškiai nustato viešųjų pirkimų pagrindu sudarytų sutarčių keitimo pagrindus. Tai nepanaikina kitų teisės aktų taikymo, pvz., CK 6.204 str. Tačiau norint juos taikyti, taikymo sritis turi būti nereguluota VPĮ arba VPĮ turi tiesiogiai nukreipti į kitą teisės aktą. [Nr. e3K-3-39-378/2020]

Sutarties keitimas gali būti inicijuotas perkančiosios organizacijos arba tiekėjo, priklausomai nuo to, kuris iš jų susidūrė su sutartinių įsipareigojimų vykdymo sunkumais. Todėl perkančiosios organizacijos veiksmai neinicijuojant sutarties pakeitimo neatleidžia tiekėjo nuo atsakomybės už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą ar netinkamą vykdymą.

[Nr. e3K-3-301-969/2020]

5.

TEISMINIS PROCESAS

TEISINIS SUINTERESUOTUMAS. Suinteresuotumas neišnyksta sudarius pirkimo sutartį, nutraukus pirkimą, galutinai pašalinus skundžiantį tiekėją iš pirkimo, nes teismas gali spręsti dėl sutarties galiojimo, sutrumpinimo ir pan., o tiekėjas gali būti suinteresuotas nauju pirkimu [Nr. e3K-3-86-916/2020, e3K-3-179-378/2020, e3K-3-78-248/2020]

Suinteresuotumas nepripažįstamas trečiam pasiūlymų eilėje esančiam tiekėjui, kai jis ginčija laimėtojo pasiūlymą ir neginčija antro eilėje pasiūlymo. [Nr. e3K-3-300-378/2020]

Teismas gali pasisakyti dėl bylos esmės, net jeigu pripažįsta, kad tiekėjas neturi teisinio suinteresuotumo. Teismas tai daro proceso koncentruotumo tikslais ir tai nereiškia teismo veikimo *ex officio*, jeigu tai tiesiogiai nėra nurodyta paties teismo. [Nr. e3K-3-330-248/2020]

PRETENZIJOS SVARBA. Teisme, įskaitant ir kasacinėje instancijoje, gali būti keliami klausimai tik tie, kurie buvo reikšti tiekėjo pretenzijoje išankstinėje ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka. Atitinkamai, gali būti remiamasi dokumentais, kurie pateikti išankstinės ginčo procedūros metu. [Nr. e3K-3-63-916/2020]

KONFIDENCIALUMAS. Teismas turi teisę (1) atskleisti konfidencialius duomenis ir tęsti teismo procesą išnagrinėjant bylą iš esmės, (2) grąžinti j iki pažeidimo buvusią padėtį, jeigu perkančioji organizacija nepagrįstai neleido susipažinti su kito tiekėjo pasiūlymo duomenimis.

[Nr. e3K-3-124-248/2020]

BYLINĖJIMOSI IŠLAIDOS. Gali būti priteistos ne tik iš perkančiosios organizacijos, bet ir iš tiekėjo, kuris buvo perkančiosios organizacijos pusėje ir aktyviai dalyvavo procese.

[Nr. e3K-3-140-916/2020]

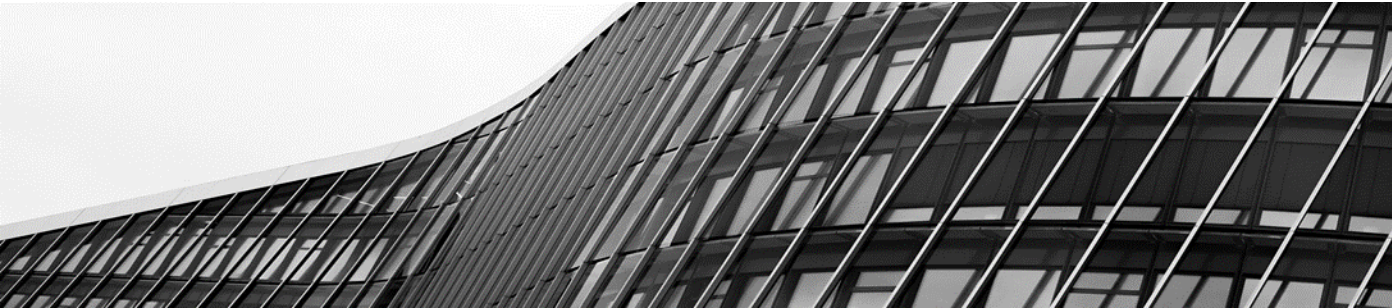
Teismas gali nepriteisti bylinėjimosi išlaidų, jeigu sprendžia, jog byla buvo nesudėtinga, ir perkančioji organizacija savo interesus galėjo ginti nepasitelkdama atstovų.

[Nr. e3K-3-330-248/2020]

6.

VIDAUS SANDORIAI

Užtvirtinta teismų praktika, kad visi vidaus sandorių sudarymo reikalavimai turi būti aiškiai įtvirtinti viename teisės akte – *lex specialis* galią turinčiame Viešųjų pirkimų įstatyme. Nėra taikytini kiti papildomi imperatyviųjų normų reikalavimai, įskaitant ir Konkurencijos įstatymo 4 str. reikalavimus. Papildomai akcentuota, kad vidaus

sandorių neteisėtumas negali būti siejamas su bendro pobūdžio rinkoje veikiančių ir galinčių analogiškas paslaugas suteikti ūkio subjektų interesų pažeidimu. [Nr. e3K-3-352-378/2020]

Esame pasiruošę Jums padėti:

Laura Ziferman

Partnerė | Advokatė

M +370 640 410 36

E laura.ziferman@walless.com

Giedrė Banytė

Teisininkė

M +370 625 711 45

E giedre.banyte@walless.com